

Lag

om ändring av renskötsellagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i renskötsellagen (848/1990) 14 § 1 mom., 15, 21, 22 och 30 §, rubriken för 43 § och 43 § 1 mom. samt 47 och 52 §, av dem 14 § 1 mom. och 52 § sådana de lyder i lag 688/2025 och 21 och 22 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 285/2013, och
fogas till 10 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 1 a, 16 a, 19 a och 22 a §, ett nytt 6 c kap. och nya 52 a och 52 b § som följer:

1 a §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa de grundläggande förutsättningarna för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar renskötsel och att trygga samernas rätt som urfolk att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur.

10 §

Införande av renar till ett renbeteslags område

När renarna har förts in till ett renbeteslags område och antecknats som införda livrenar i förslaget till renbeteslagets renlängd, ska renvärden lämna renvärden i det avsändande renbeteslaget ett intyg som innehåller uppgift om vem som överlätit renarna och om antalet renar som förts in med tillstånd.

14 §

Samman kallande av ett renbeteslags stämma

Ett renbeteslags stämma sammankallas av renbeteslagets styrelse. Dessutom ska renbeteslagets styrelse sammankalla stämman, om delägare i renbeteslaget som äger minst tio procent av de inräknade renar som tillhör renbeteslagets delägare, yrkar på detta för avgörande av ett visst ärende. Om stämman inte har sammankallats inom en månad från det att yrkandet bevisligen framställdes, får Livsmedelsverket berättiga den som har framställt yrkandet att sammankalla stämman. Stämman sammankallas genom en annons som ska publiceras i en inom renbeteslagets område spridd dagstidning minst sju dagar före stämman. Någon annons behöver dock inte publiceras om renbeteslaget beslutar att kallelserna till stämman ska sändas till delägarna som elektroniskt meddelande via det kommunikationsmedel som renbeteslaget bestämt eller per brev minst 14 dagar före stämman. Om kallelsen kan sändas till alla delägare som elektroniskt meddelande, ska den sändas minst 10 dagar före stämman. Om renbeteslagets stämma eller styrelse har beslutat att det ska vara möjligt att delta i stämman också genom datakommunikation och med ett tekniskt hjälpmedel, tillämpas 24 § 2 mom. i föreningslagen (503/1989) på kallelsen till stämman.

RP 161/2025 rd

JsUB 8/2026 rd

RSv 63/2026 rd

15 §

Röstning vid renbeteslagets stämma

Vid ett renbeteslags stämma har en delägare lika många röster som delägaren har inräknade renar. I 22 a § 2 mom. avsedda renar som delägaren låtit bli att avräkna ger dock ingen rösträtt. En delägare får använda sin rösträtt även genom ombud. Vid stämman får ingen rösta med ett röstetal som utgör mer än 10 procent av det antal inräknade renar som delägarna i renbeteslaget har eller som överskrider det maximiantal livrenar per delägare som föreskrivs med stöd av 21 § 1 mom.

Som stämmans beslut anses den mening som har understötts av majoriteten av de avgivna rösterna. Faller rösterna lika avgör ordförandens röst, vid val dock lotten.

16 a §

Delgivning av renbeteslagets stämmobeslut

En delägare i ett renbeteslag anses ha fått del av renbeteslagets stämmobeslut vid den tidpunkt då stämman hölls.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på beslut som enligt lag ska sändas med post mot mottagningsbevis eller delges bevisligen på annat sätt, om delägaren eller dennes lagliga företrädare eller ombud har deltagit i renbeteslagets stämma.

Om delägaren eller dennes lagliga företrädare eller ombud inte har deltagit i renbeteslagets stämma, ska ett beslut enligt 2 mom. delges separat som vanlig delgivning enligt 59 § i förvaltningslagen (434/2003). Beslutet kan alternativt delges som vanlig elektronisk delgivning enligt 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) via det kommunikationsmedel som renbeteslaget bestämt, om inte delägaren har meddelat renbeteslaget att delägaren vägrar ta emot elektronisk delgivning.

Om ett beslut av renbeteslagets stämma delges genom offentlig delgivning och det inte är möjligt att på renbeteslagets webbplats publicera ett i 62 § i förvaltningslagen avsett meddelande om att en handling finns tillgänglig, får den paragrafen tillämpas så att myndighetens webbplats avser Renbeteslagsföreningens webbplats.

19 a §

Jäv, tillämpning av allmänna förvaltningslagar samt tjänsteansvar

Oberoende av vad som föreskrivs i förvaltningslagen tillämpas på jäv för ett renbeteslags delägare, styrelsemedlemmar och ombud vid omröstning vid renbeteslagets stämma vad som i 26 § 1 och 3 mom. i föreningslagen föreskrivs om jäv för medlemmar och ombud. Oberoende av vad som föreskrivs i förvaltningslagen tillämpas på jäv för styrelsemedlemmar och renvärdar dessutom vad som i 37 § i föreningslagen föreskrivs om jäv för styrelsemedlemmar och funktionärer.

På delägare som deltar i renbeteslagets stämma samt på renbeteslagets styrelsemedlemmar och renvärd tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter. På ersättandet av skada som orsakats vid skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift tillämpas skadeståndslagens (412/1974) bestämmelser om offentliga samfunds och tjänstemäns skadeståndsansvar och om ersättande av skador som orsakats vid tjänsteutövning.

När personer som avses i 2 mom. sköter en offentlig förvaltningsuppgift ska de iaktta bestämmelserna i förvaltningslagen, lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003 och dataskyddslagen (1050/2018).

3 kap.

Renantal

21 §

Maximiantal renar

Genom förordning av statsrådet utfärdas för tio år i sänder bestämmelser om hur många livrenar ett renbeteslag varje år får hålla inom sitt område och hur många sådana renar en delägare i ett renbeteslag högst får äga. Av särskilda skäl kan maximiantalet renar ändras under tioårsperioden genom förordning av statsrådet.

När det föreskrivs om det i 1 mom. avsedda maximiantalet livrenar i ett renbeteslag ska hänsyn tas till att det antal renar som betar på renbeteslagets vinterbetesmarker inte överstiger vinterbetesmarkernas varaktiga avkastningsförmåga.

Om ett ändamålsenligt bedrivande av renkötsel förutsätter det, får ett renbeteslag för högst ett år i sänder besluta att maximiantalet livrenar som hålls inom dess område ska vara högst 20 procent mindre än det maximiantal som föreskrivs med stöd av 1 mom.

Renbeteslagets beslut ska iakttas trots eventuellt ändringssökande, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat på grund av anförda besvär. Om beslutet förutsätter att renantalet minskas, ska antalet minskas på det sätt som föreskrivs i 22 §.

Renbeteslaget ska delge Livsmedelsverket, Livskraftscentralen i Lappland och Renbeteslagsföreningen sitt beslut.

22 §

Beslut om minskning av antalet renar

Ett renbeteslag ska årligen besluta att det antal renar som sköts inom dess område ska minskas under det följande renkötselåret. Det antal som ska minskas ska beslutas så att renbeteslagets eller en renägars antal livrenar inte överskrider det maximiantal som avses i 21 § 1 eller 3 mom. eller 40 b § 3 mom. I första hand ska antalet renar som inte tillhör delägare i renbeteslaget minskas. Av de renar som tillhör delägare i renbeteslaget minskas först antalet renar som delägarna har utöver det maximiantal som har fastställts för dem eller som de har i strid med det förbud som avses i 10 § eller utan ett i den paragrafen avsett tillstånd.

Efter de minskningar som avses i 1 mom. minskas antalet renar som tillhör delägarna i renbeteslaget i proportion till renantalet. Av särskilda skäl kan ett renbeteslag dock besluta att en delägars renantal inte behöver minskas, varvid motsvarande antal minskas för de övriga renägarna i proportion till deras renantal. Ett renbeteslag kan även besluta att göra undantag från minskningen i proportion till renantalet till den del minskningen behöver fördelas i olika proportion på kalvar och renar som är äldre än ett år eller det är nödvändigt för att trygga ett tillräckligt antal avelssarvar. Om renbeteslaget har beslutat om ett system som ska tillämpas utanför samernas hembygdsområde enligt 4 § i sametingslagen (974/1995) och det i enlighet med systemets regler har fastställts delägarspecifika maximiantal renar för de delägare som frivilligt åtagit sig att följa systemets regler, får undantag från minskningen i proportion till renantalet även göras mellan dessa delägare.

Om det är sannolikt att renantalet utan åtgärder från renbeteslagets sida kommer att överskrida det tillåtna maximiantalet under det följande renskötselåret, kan renbeteslaget besluta att antalet renar ska minskas redan under det löpande renskötselåret. På minskningen tillämpas 1 och 2 mom.

Renbeteslagets beslut enligt 1 och 3 mom. ska iakttas trots ändringssökande, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Som grund för de minskningar som avses i denna paragraf används antingen antalet renar enligt den senast fastställda renlängden eller antalet renar under det löpande året.

22 a §

Genomförande av minskning av antalet renar

En delägare i ett renbeteslag ska minska sitt renantal i enlighet med renbeteslagets beslut enligt 22 §.

En ren anses ha avräknats om renen har slaktats eller på ett i 10 § 3 mom. avsett sätt bevisligen har överlåtits till någon utanför renskötselområdet under det renskötselår då minskningen genomförs eller om renen under denna tid har dött på något annat sätt än genom slakt.

Om renantalet inte har minskats i enlighet med renbeteslagets beslut under det renskötselår under vilket minskningen genomförs, kvarstår delägarens skyldighet att minska antalet renar under de fem följande renskötselåren. Renbeteslaget ska för varje delägare föra bok över de renar som inte avräknats. När en delägare minskar sitt renantal anses minskningarna i första hand hänföra sig till försummelse som antecknats i bokföringen med början från den äldsta försummelsen och därefter till minskningsskyldigheten för året i fråga.

Renbeteslaget ska efter utgången av varje renskötselår till Livsmedelsverket rapportera det årliga delägarspecifika antalet renar som inte minskats till den del detta antal överstiger tre procent av det totala antal livrenar som delägarna i fråga har.

Renbeteslaget kan besluta att en ren som en delägare avräknat på det sätt som avses i 2 mom. och vid den tidpunkt som avses i det momentet, utan att delägaren har haft skyldighet därtill, kan betraktas som avräknad vid de minskningar som genomförs under högst fem följande renskötselår. Renbeteslaget ska för varje delägare föra bok över de renar som avräknats i förväg i enlighet med renbeteslagets beslut.

Renbeteslaget kan i sitt i 22 § avsedda beslut bestämma att det vid de renskiljningar som det ordnar verkställer minskningen för de renägare som inte själva minskar sitt renantal. Polisen kan på begäran ge handräckning till dem som deltar i verkställandet av beslutet, om utförandet av uppdraget förhindras eller om det av någon annan orsak är nödvändigt. Bestämmelser om handräckning finns i 9 kap. 1 § 3—6 mom. i polislagen (872/2011).

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de blanketter som ska användas när bokföring av de renar som inte avräknats upprättas.

30 §

Renlängd

Ett renbeteslag ska varje renskötselår på basis av renskiljningarna upprätta en förteckning över de renar som ägs av delägare i renbeteslaget (*renlängd*). I renlängden ska även införas övriga renar som sköts inom renbeteslagets område samt de renar som ägarna har tagit i bruk utanför renskiljningarna. I renlängden ska dessutom i enlighet med de principer som renbeteslagets stämma bestämmer införas de renar som annars inte har ingått i renskiljningarna.

Motsvarande längd ska upprättas över de renar som vid renskiljningar har konstaterats höra till andra renbeteslag.

En delägare i ett renbeteslag är skyldig att till renbeteslaget lämna de uppgifter om sitt renantal som behövs för upprättandet av renlängden.

Ett beslut om fastställande av renlängden gäller trots ändringssökande, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Närmare bestämmelser om renlängden utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 c kap.

Skötsel- och nyttjandeplaner för renbetesmarker

40 a §

Upprättande av en skötsel- och nyttjandeplan för renbetesmark

Ett renbeteslag ska en gång vart tionde år upprätta och godkänna en skötsel- och nyttjandeplan för renbetesmark i vilken åtgärder för att ordna nyttjandet av betesmarkerna bestäms på ett sätt som tryggar hållbarheten och den biologiska mångfalden hos betesmiljöerna på lång sikt och som på så sätt stöder nuvarande och kommande generationers möjligheter att bedriva renskötsel.

Om planen innehåller åtgärder som hänför sig till byggande, återställande av natur eller permanent extrautfodring av renar i sådana områden som ligger utanför samernas hembygdsområde och som ägs av andra än staten, kommuner, församlingar eller delägare i renbeteslaget, ska renbeteslaget i beredningen av skötsel- och nyttjandeplanen höra företrädare för det lokala jord- och skogsbruket.

Innan renbeteslaget godkänner skötsel- och nyttjandeplanen för renbetesmark ska det be Livskraftscentralen i Lappland yttra sig om huruvida planen uppfyller de krav som ställs på planen i denna lag. Den godkända planen samt yttrandet och en motivering till eventuella avvikelser från det som presenteras i planen ska sändas till Livsmedelsverket inom två månader från godkännandet.

Ett beslut om godkännande av planen gäller trots eventuellt ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

40 b §

Innehållet i en skötsel- och nyttjandeplan för renbetesmark

En skötsel- och nyttjandeplan för renbetesmark ska innehålla en beskrivning av det nuvarande tillståndet för renbeteslagets renbetesmarker, av de viktigaste kända naturvärdena och av de centrala omständigheter och riskfaktorer som hänför sig till betesmarkernas skick och framtida nyttjande och till annan markanvändning som påverkar betesmarkerna. Planen ska dessutom innehålla en beskrivning av tillvägagångssätt avsedda att förebygga skador som renar orsakar på odlingar och permanent bebyggelse. I planen ska uppställas mål för att trygga betesmarkernas skick och ett hållbart nyttjande av dem samt beskrivas effektfulla åtgärder för att uppnå målen.

Åtminstone två av följande åtgärder ska väljas som åtgärder i skötsel- och nyttjandeplanen för renbetesmark:

1) att förbättra tillståndet för lavbetesmarker genom att anvisa vinterbetesmarker som inte ska nyttjas under snöfria tider och genom att styra renarnas vandring mellan betesmarker genom vallning, stängsel eller på andra möjliga sätt,

2) att minimera nyttjandet av betesmarker vintertid genom att minst två tredjedelar av varje renskötselårs slaktrenar slaktas senast den 15 november eller, om särskilda vinterbetesmarker används, genom att slaktrenarna skiljs och slaktas innan renarna flyttas till vinterbetesmarkerna,

3) att utveckla rotationen av sommarbetet genom att under snöfria tider styra betesgången på ett sätt som främjar den biologiska mångfalden och motverkar skadlig igenväxt; dessutom eller alternativt att delta i sådana åtgärder för återställande av naturen på betesmarkerna som har betydande inverkan på den lokala naturen,

4) att öka det gemensamma nyttjandet av betesmarker genom sammanslagning av eller samarbete mellan renbeteslag eller betesgrupper, siidaer eller motsvarande renskötagrupper i renbeteslaget som sköter sina renar tillsammans, i syfte att främja den biologiska mångfalden hos betesmarkerna och betesrotation,

5) att sänka maximiantalet renar per renbeteslag för att förbättra vinterbetesmarkernas skick så att renantalet är minst sju och högst 20 procent mindre än det maximiantal som avses i 21 § 1 mom.

Val och genomförande av en sådan åtgärd som avses i 2 mom. 5 punkten förutsätter att renbeteslaget har fattat ett gällande beslut om det maximiantal livrenar som ska hållas inom dess område. Så länge renbeteslagets renantal underskrider det maximiantal som avses i 21 § 1 mom. med mer än 20 procent behövs dock inget separat beslut. Beslutet kan fattas för högst tio år åt gången. I fråga om renbeteslagets beslut tillämpas 21 § 4 och 5 mom.

Livsmedelsverket meddelar närmare föreskrifter om det sätt på vilket skötsel- och nyttjandeplanen för renbetesmark ska presenteras och om de blanketter som ska användas vid upprättandet av planen.

40 c §

Uppföljning och rapportering av planen samt ändringar i planen

Ett renbeteslag ska årligen fastställa en beskrivning av hur planen har genomförts. Beskrivningen ska sändas till Renbeteslagsföreningen senast den 15 november varje år.

Renbeteslagsföreningen ska sända renbeteslagens beskrivningar till Livsmedelsverket före utgången av november.

Ett renbeteslag får vid behov och på basis av sin uppföljning besluta om ändringar i planen, om planen fortfarande uppfyller kraven i 40 b §. Om det visar sig omöjligt att genomföra en i 40 b § 2 mom. avsedd åtgärd i planen, ska renbeteslaget ändra planen i syfte att ersätta åtgärden med en annan åtgärd, om inte kravet på minimiantal åtgärder uppfylls oberoende av detta. På ändringar av planen tillämpas dessutom vad som i 40 a § 2—4 mom. föreskrivs om planen.

På en plan som renbeteslaget fastställt och en beskrivning som avses i 1 mom. tillämpas vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs om myndighetshandlingar. Till den del det är fråga om rätten att ta del av planen tillämpas på renbeteslaget vad som i den lagen föreskrivs om myndigheter. Utöver vad som i den lagen föreskrivs om grunderna för sekretess, är uppgifter om renbeteslagets eller renägarnas näringsverksamhet i planen och beskrivningen sekretessbelagda, om utlämnandet av uppgifterna av grundad anledning kan orsaka en renägare eller renbeteslaget ekonomisk skada.

43 §

Överlåtelse av renboskap inom renbeteslag

Den som förvärvar renar genom köp eller gåva och som är delägare i samma renbeteslag eller har för avsikt att vara det, ska utan dröjsmål underrätta renvärderna om detta. En renägare, vars antal renar som inte har minskats överstiger tre procent av renägarens totala antal livrenar, får inte sälja sina renar eller ge dem i gåva till den nämnda förvärvaren eller gåvotagaren förrän ägaren har fullgjort sin skyldighet enligt 22 a § 1 mom. att minska renantalet, såvida inte överlåtelsen gäller hela renboskapen och det avtalas att minskningsskyldigheten övergår på förvärvaren.

47 §

Renskötsel förseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) i strid med 30 § 3 mom. underlåter att uppge det antal renar som ska införas i renlängden eller uppger ett oriktigt antal,

2) i strid med förbudet enligt 10 § 1 mom. eller utan det tillstånd som krävs enligt 2 mom. i den paragrafen för in renar till renbeteslagets område, eller

3) i strid med 42 § skrämmer renar
ska, om inte strängare straff föreskrivs för gärningen någon annanstans i lag, för *renskötsel förseelse* dömas till böter.

Myndigheten kan avstå från att anmäla en förseelse till förundersökningsmyndigheten, om gärningen eller försummelsen är ringa och det inte är fråga om upprepade överträdelse av bestämmelserna.

52 §

Tillsyn

Livsmedelsverket utövar tillsyn över att denna lag samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas och verkställs.

Om ett renbeteslag eller en delägare i ett renbeteslag bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den kan Livsmedelsverket förelägga renbeteslaget eller delägaren att fullgöra sin skyldighet inom en tid som är tillräcklig med beaktande av sakens natur.

Livsmedelssäkerhetsverket kan förena ett i 2 mom. avsett föreläggande som riktar sig mot renbeteslaget med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på renbeteslagets bekostnad.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

52 a §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift kan av Livsmedelsverket påföras en delägare i ett renbeteslag som försummar skyldigheten enligt 22 a § 1 mom. att minska sitt renantal. Avgiften är 450 euro för varje ren som inte avräknats. De renar som inte avräknats räknas separat för varje sådant renskötselår under vilket antalet renar inte har minskats.

Påföljdsavgiften kan efterskänkas eller påföras till ett lägre belopp än det belopp som bestäms enligt 1 mom., om gärningen kan anses vara ringa och den inte tyder på likgiltighet för förpliktelse i lag eller om det med hänsyn till särskilda omständigheter som gäller gärningen är skäligt att efterskänka avgiften eller påföra den till ett lägre belopp än minimibeloppet.

Påföljdsavgift får inte påföras en person som misstänks för samma gärning i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som är anhängigt vid en domstol eller en person som genom en lagakraftvunnen dom har dömts för samma gärning. Om en avgift har påförts, får inte för samma gärning påföras en ytterligare påföljdsavgift eller dömas till straff i domstol.

Påföljdsavgift får inte påföras, om mer än två år har förflutit från den sista dagen under det renskötselår då försummelsen upphörde. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgift som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

52 b §

Livsmedelsverkets rätt att få uppgifter

Livsmedelsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att av renbeteslag och deras delägare få de uppgifter som är nödvändiga för utförande av de uppgifter som föreskrivs i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026. Lagens 52 a § tillämpas dock först ett år efter ikraftträdandet av denna lag.

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om märkesdistrikt och högsta tillåtna antal renar (414/2020) förblir i kraft vid ikraftträdandet av denna lag.

Bestämmelserna i 22 a § i denna lag tillämpas också på renar som före ikraftträdandet av denna lag har antecknats i renbeteslagets delägarspecifika bokföring, om det har förflutit högst tre år från det att anteckningen gjordes och anteckningen har gjorts under ett sådant renskötselår då delägarna i renbeteslaget har varit skyldiga att minska antalet renar.

Renbeteslaget ska fastställa den första skötsel- och nyttjandeplanen för renbetesmark inom två år från ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 29 maj 2026

Republikens President

Alexander Stubb

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah